

Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν II - Οδηγός για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης Σύνοψη

Πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται, διακρατούνται ή υποβάλλονται με άλλο τρόπο σε επεξεργασία στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (εφεξής καλούμενο «SIS II») έχουν δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης εσφαλμένων δεδομένων και διαγραφής δεδομένων που δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα¹. Ο παρών οδηγός περιγράφει τις διαδικασίες για την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων.

I. Εισαγωγή στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II)

Το SIS II είναι ένα μεγάλο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο αναπτύχθηκε ως μέτρο αντισταθμιστικού χαρακτήρα έναντι της κατάργησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, και αποσκοπεί, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της δημόσιας ασφάλειας και τάξης και της προστασίας της ασφάλειας στο έδαφος των κρατών μελών. Το SIS II εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, με εξαίρεση την Κύπρο, την Κροατία και την Ιρλανδία², και στα τέσσερα συνδεδεμένα κράτη: Ισλανδία, Νορβηγία, Ελβετία και Λιχτενστάιν.

Το SIS II είναι ένα πληροφοριακό σύστημα το οποίο επιτρέπει στις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου, δικαστικές αρχές και διοικητικές αρχές να επιτελούν συγκεκριμένα καθήκοντα ανταλλάσσοντας συναφή δεδομένα. Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί Ευρωπόλ και EUROJUST έχουν επίσης προνόμια περιορισμένης πρόσβασης σε αυτό το σύστημα.

Κατηγορίες πληροφοριών που υποβάλλονται σε επεξεργασία

Το SIS II εστιάζει σε δύο μεγάλες κατηγορίες πληροφοριών οι οποίες λαμβάνουν τη μορφή καταχωρίσεων σχετικά, κατά πρώτον, με πρόσωπα - τα οποία είτε καταζητούνται, έχουν εξαφανιστεί, αναζητούνται για συνδρομή σε δικαστική διαδικασία, για διακριτικούς ή συγκεκριμένους ελέγχους, είτε είναι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου ή διαμονής στον χώρο Σένγκεν, και, δεύτερον, με αντικείμενα - όπως οχήματα, ταξιδιωτικά έγγραφα, πιστωτικές κάρτες, για κατάσχεση ή χρήση ως αποδεικτικά στοιχεία σε δικαστικές διαδικασίες, ή για διακριτικούς ή συγκεκριμένους ελέγχους.

Νομική βάση

Ανάλογα με το είδος της καταχώρισης, το SIS II διέπεται είτε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) για τις διαδικασίες καταχώρισης που εμπίπτουν στον Τίτλο IV της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πρώην πρώτος πυλώνας - (εφεξής καλούμενος «κανονισμός για το SIS II») ή από την απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του

¹ Τα δικαιώματα αυτά εκχωρούνται βάσει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 της 20ής Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και του άρθρου 58 της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II).

² Πληροφορίες του Ιουλίου 2015. Αν και χρησιμοποιούν το SIS, η Βουλγαρία και η Ρουμανία εξακολουθούν να έχουν εσωτερικά σύνορα. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει πρόσβαση στο SIS με εξαίρεση τις καταχωρίσεις με σκοπό την απαγόρευση εισόδου στο έδαφος Σένγκεν.

Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) όσον αφορά τις διαδικασίες που εμπίπτουν στον Τίτλο VI της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - πρώην τρίτος πυλώνας - (εφεξής καλούμενη «απόφαση για το SIS II»).

Κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία

Όταν η καταχώριση αφορά πρόσωπο, πρέπει πάντα να περιλαμβάνονται το όνομα, το επώνυμο και τυχόν ψευδώνυμο, το φύλο, στοιχεία της απόφασης βάσει της οποίας εισάγεται η καταχώριση και η ακολουθητέα τακτική. Αν υπάρχουν, η καταχώριση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει πληροφορίες όπως ιδιαίτερα, αντικειμενικά και αναλλοίωτα φυσικά χαρακτηριστικά· τον τόπο και την ημερομηνία γέννησης· φωτογραφίες· δακτυλικά αποτυπώματα· την ιθαγένεια ή ιθαγένειες· ένδειξη ότι το εν λόγω πρόσωπο οπλοφορεί, είναι βίαιο ή έχει αποδράσει· τον λόγο της καταχώρισης· την αρχή που εισάγει την καταχώριση· συνδέσμους με άλλες καταχωρίσεις που έχουν εισαχθεί στο SIS II δυνάμει του άρθρου 37 του κανονισμού για το SIS II ή του άρθρου 52 της απόφασης για το SIS II.

Αρχιτεκτονική του συστήματος

Το SIS II απαρτίζεται από (1) ένα κεντρικό σύστημα (εφεξής «κεντρικό SIS II»), (2) ένα εθνικό σύστημα (εφεξής «N.SIS II») σε κάθε κράτος μέλος, το οποίο θα επικοινωνεί με το Κεντρικό SIS II και (3) μια επικοινωνιακή υποδομή ανάμεσα στο κεντρικό σύστημα και τα εθνικά συστήματα που παρέχει κρυπτογραφημένο εικονικό δίκτυο χρησιμοποιούμενο μόνο για τα δεδομένα του SIS II και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των αρχών που είναι υπεύθυνες για την ανταλλαγή όλων των συμπληρωματικών πληροφοριών (τμήματα SIRENE)³.

II. Δικαιώματα των ατόμων των οποίων τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία στο SIS II

Σύμφωνα με τις αρχές της προστασίας δεδομένων, σε όλα τα άτομα των οποίων τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία στο SIS II εκχωρούνται συγκεκριμένα δικαιώματα βάσει του κανονισμού για το SIS II και της απόφασης για το SIS II⁴, τα οποία και αναλύονται στη συνέχεια. Όποιος επιθυμεί να ασκήσει κάποιο από αυτά τα δικαιώματα, μπορεί να υποβάλει αίτηση στις αρμόδιες αρχές του κράτους της επιλογής του εφόσον σε αυτό λειτουργεί το SIS II. Η επιλογή αυτή είναι δυνατή επειδή όλες οι εθνικές βάσεις δεδομένων (N.SIS II) είναι πανομοιότυπες με τη βάση δεδομένων του κεντρικού συστήματος⁵. Συνεπώς, τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να ασκούνται σε όλες τις χώρες στις οποίες λειτουργεί το SIS II, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους που εισήγαγε την καταχώριση.

Όταν ένα άτομο ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης εσφαλμένων δεδομένων και διαγραφής δεδομένων που δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα, οι αρμόδιες αρχές είναι

---

³ Η εισαγωγή, η ενημέρωση, η διαγραφή και η αναζήτηση των δεδομένων του SIS II πραγματοποιείται μέσω των διαφόρων εθνικών συστημάτων. Το κεντρικό σύστημα, το οποίο εκτελεί λειτουργίες τεχνικής επιτήρησης και διοίκησης, είναι εγκατεστημένο στο Στρασβούργο (Γαλλία). Παρέχει τις υπηρεσίες για την εισαγωγή και επεξεργασία των δεδομένων του SIS II. Ένα εφεδρικό κεντρικό σύστημα, το οποίο θα μπορεί να διενεργεί όλες τις λειτουργίες του κεντρικού συστήματος σε περίπτωση που εκείνο υποστεί βλάβη, είναι εγκατεστημένο κοντά στο Σάλτσμπουργκ (Αυστρία). Κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη συντήρηση του εθνικού συστήματός του και για τη σύνδεσή του με το κεντρικό σύστημα. Ορίζει μια αρχή, την εθνική υπηρεσία SIS II (υπηρεσία N.SIS II), η οποία έχει την κεντρική ευθύνη για το εθνικό σχέδιο SIS II. Η αρχή αυτή είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία και ασφάλεια του εθνικού της συστήματος.

⁴ Πρβλ. συγκεκριμένα το άρθρο 41 του κανονισμού για το SIS II και το άρθρο 58 της απόφασης για τον SIS II.

⁵ Πρβλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού και της απόφασης για το SIS II.

υποχρεωμένες να απαντήσουν εντός αυστηρής προθεσμίας. Έτσι, ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται το ταχύτερο δυνατό και πάντως 60 ημέρες το αργότερο από την ημερομηνία υποβολής της αίτησής του για πρόσβαση, ή νωρίτερα, εφόσον αυτό προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο⁶. Επίσης ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται για τη συνέχεια που δίδεται στην άσκηση του δικαιώματός του για διόρθωση και διαγραφή το ταχύτερο δυνατό και πάντως σε τρεις μήνες το αργότερο από την ημερομηνία της αίτησής του για διόρθωση ή διαγραφή, ή νωρίτερα, εφόσον αυτό προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο.⁷

Δικαίωμα πρόσβασης

Το δικαίωμα πρόσβασης είναι η δυνατότητα που έχει όποιος υποβάλλει σχετική αίτηση να λάβει γνώση των πληροφοριών που τον ή την αφορούν και είναι αποθηκευμένα σε φάκελο δεδομένων όπως αναφέρεται στην εθνική νομοθεσία. Πρόκειται για μια θεμελιώδη αρχή της προστασίας δεδομένων η οποία παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκούν έλεγχο στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους τα οποία διακρατούνται από τρίτους. Το δικαίωμα αυτό προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 41 του κανονισμού για το SIS II και στο άρθρο 58 της απόφασης για τον SIS II.

Το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση. Οι διαδικασίες ποικίλλουν από χώρα σε χώρα, όπως και οι κανόνες για τη διαβίβαση των δεδομένων στον αιτούντα. Όταν ένα κράτος μέλος παραλαμβάνει αίτηση πρόσβασης σε καταχώριση την οποία δεν έχει εισαγάγει το ίδιο, το εν λόγω κράτος πρέπει να δώσει στην εκδίδουσα χώρα τη δυνατότητα να δηλώσει τη θέση της όσον αφορά τη δυνατότητα κοινοποίησης των δεδομένων στον αιτούντα⁸. Δεν ανακοινώνονται οι πληροφορίες στο υποκείμενο των δεδομένων εάν τούτο είναι αναγκαίο για την εκτέλεση εντεταλμένου νόμιμου έργου σε συνάρτηση με την καταχώριση ή για λόγους προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.

Υπάρχουν σήμερα δύο είδη συστημάτων τα οποία διέπουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από αρχές επιβολής του νόμου, και, συνεπώς εφαρμόζονται και στα δεδομένα του SIS. Σε ορισμένα κράτη μέλη το δικαίωμα πρόσβασης είναι άμεσο, σε άλλα έμμεσο.

Στην περίπτωση της **άμεσης πρόσβασης**, ο ενδιαφερόμενος υποβάλει απευθείας αίτηση πρόσβασης στις αρχές που διαχειρίζονται τα δεδομένα (αστυνομία, *gendarmerie*, τελωνεία, κ.λπ.). Εφόσον προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, διαβιβάζονται στον αιτούντα οι πληροφορίες που τον αφορούν.

Στην περίπτωση της **έμμεσης πρόσβασης**, ο/η ενδιαφερόμενος/-η υποβάλει την αίτηση πρόσβασης στην εθνική αρχή προστασίας δεδομένων του κράτους στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση. Η αρχή προστασίας δεδομένων διενεργεί τις αναγκαίες επαληθεύσεις για τον χειρισμό της αίτησης και διαβιβάζει την απάντησή της στον αιτούντα.

---

⁶ Πρβλ. άρθρο 41 παράγραφος 6 του κανονισμού για το SIS II και άρθρο 58 παράγραφος 6 της απόφασης για το SIS II.

⁷ Πρβλ. άρθρο 41 παράγραφος 7 του κανονισμού για το SIS II και άρθρο 58 παράγραφος 7 της απόφασης για το SIS II.

⁸ Πρβλ. τα άρθρα 41 παράγραφος 3 του κανονισμού για το SIS II και 58 παράγραφος 3 της απόφασης για το SIS II.

Δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής δεδομένων

Το δικαίωμα πρόσβασης συμπληρώνεται από το δικαίωμα διόρθωσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όταν περιέχουν πραγματικό σφάλμα ή είναι ελλιπή και από το δικαίωμα απαίτησης της διαγραφής τους όταν δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα (άρθρο 41 παράγραφος 5 του κανονισμού για το SIS II και άρθρο 58 παράγραφος 5 της απόφασης για το SIS II).

Βάσει του νομικού πλαισίου του Σένγκεν, μόνο το κράτος που εισάγει μια καταχώριση στο SIS II δύναται να την τροποποιήσει ή να τη διαγράψει (πρβλ. άρθρο 34 παράγραφος 2 του κανονισμού για το SIS II και άρθρο 49 παράγραφος 2 της απόφασης για το SIS II). Εάν η αίτηση υποβάλλεται σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο που εξέδωσε την καταχώριση, οι αρμόδιες αρχές των εμπλεκόμενων κρατών μελών συνεργάζονται στον χειρισμό της υπόθεσης, ανταλλάσσοντας πληροφορίες και διενεργώντας τις αναγκαίες επαληθεύσεις. Ο αιτών οφείλει να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους υποβάλλει αίτηση διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων και να συλλέξει κάθε σχετική πληροφορία για την υποστήριξή του.

Ένδικα βοηθήματα: το δικαίωμα καταγγελίας της αρχής προστασίας δεδομένων ή έναρξης δικαστικής διαδικασίας

Τα άρθρα 43 του κανονισμού για το SIS II και 59 της απόφασης για το SIS II ορίζουν τα ένδικα βοηθήματα που έχει ένα άτομο στη διάθεσή του σε περίπτωση μη ικανοποίησης της αίτησής του. Κάθε πρόσωπο μπορεί να προσφύγει ενώπιον της δικαστικής ή της αρχής που είναι αρμόδια δυνάμει του δικαίου κάθε κράτους μέλους για να ζητήσει την πρόσβαση, διόρθωση, διαγραφή και ενημέρωση ή την καταβολή αποζημίωσης εξαιτίας καταχώρισης που το αφορά.

Στις περιπτώσεις στις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν καταγγελίες με διασυνοριακό στοιχείο, οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους με στόχο την εγγύηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.